

## Vita blahoslaveného Viléma od sv. Teodorika, mnicha našeho Řádu

Vilém se narodil blízko Lutychu a pocházel ze vážené rodiny. Měl bratra Šimona, který mu nebyl nepodobný v milosti. Oba odešli do Remeše a poté, co ukončili svá studia, vstoupili do opatství sv. Mikuláše, který se mezi kláštery těšil velkému uznání. Poté, co na sebe vzali šat řeholníků, darovali se Pánu. Odtud pak vycházela sladká vůně jejich opravdové proměny života. Šimon se stal opatem kláštera sv. Mikuláše v Bosco. Poté, co tam byl bratřím dlouho a zbožně představeným, tam také zesnul bohatý na dny a dokonalý ve ctnostech s dobrým koncem (1134).

Dom Vilém byl však povýšen na opata ve Saint-Thierry, na jedné výšině, jež převyšuje město Remeš. Poté, když uběhla jen krátká doba po jeho zvolení, vyskytl se důvod, aby šel do města Soissons a navštívil jednoho dobrého přítele. Na cestě tam byla vesnice, kterou její obyvatelé nazývají Bazoches. O kousek dále přepadla tohoto muže Božího při putování neodolatelná touha spát. Přemožen únavou se tedy položil pod nějaký strom, který se dotýkal cesty, a usnul. Nato uviděl ženu s tváří, jež vyzařovala důstojnost, a tato žena vzala jeho hlavu pomalu do svých rukou a položila ji na svá ramena. Toto viděl ten blažený muž během spánku, ale vnímal přesto svatou a duchovnou sladkost, a to takovou, jakou ještě nikdy předtím neměl, co si pamatoval. Když opět procitl, byl tedy pak v Pánu natolik utěšen, že aniž byl dále hledal lidskou útěchu, otočil se v polovině cesty a vrátil se rovnou do domu, jež mu byl svěřen.

Tam pak učil slovem křesťanský a mnišský život a představoval jej svým příkladem, takže autoritou svého úřadu hrubé formoval, už zformované posiloval a chybné napravlil. Sám sobě tak získal velké jméno a daný dům se viditelně zlepšoval.

V té době bylo jméno svatého Bernarda velmi proslulé. Ten člověk, o kterém hovoříme, byl jeho přítelem a byl tímto mužem milován duchovní láskou. Bernard mu napsal vícero dopisů, stejně jako i Knihu o milosti a svobodné vůli. Věnoval mu též osobně knihu nazvanou Apologie.

Jeho čistotou řád cisterciáků získal přízeň a úctu mnohých a mnozí a slavní se tam přímo hrnuli, poněvadž hledali nejlepší lék pro svou duši. Přitahován přísností Řádu a rozničen touhou po samotě a duchovním pokoji opustil Vilém břemeno a slávu hodnostáře a přijal svatý hábit v Signy. Zpráva o tom dolehla k jeho spolubratřím a ostatním opatům. A oni přednesli Raynaldovi, tehdejšímu arcibiskupovi v Remeši, co za újmu pro ně i obecné blaho způsobil jeho odchod. Poté, co získali oficiální pověření, že se má vrátit k řízení svého kláštera, spěchali do Signy a naléhali na něj mnohými prosbami, rozumnými důvody a tím novým pověřením od biskupa, aby jej pohnuli k návratu.

Muž Boží tím byl hluboce pohnut a téměř zdolán. Přesto prosil o čas na rozmyšlenou až do příštího rána, aby v tom čase rozvážil, co jim má odpovědět. Vyslal tudíž prosby k Pánu a obzvláště Matce Páně (půl strany neúplné):

Matko Boží Maria ... volal jej..., kam je v jednom malém domě shromáždil .. Bdící porozuměl ... Aby se chránil obzvláště..., které pro Pannu zbudovali... Zklamání tedy... Sloužil Bohu, Pánu ve svatosti a spravedlnosti... Řeka se mohutně vzdouvá, on se nestrachuje a svou důvěru .... Neboť tento muž, již si zasloužil a nepokoušet ... Bylo mu dáno nevypínat se kvůli velikosti zjevení vůči němu ... anděl Satanův, který do něj bušil pěstmi. Náhle totiž na začátku ... obyčejně, jako ty v Citeaux, které vůbec ... vychovaný v cizorodých zvyklostech ... Nepřítelkyně, aby zběhl a nemohl všechno snést ...

Každý den bylo pokušení silnější, takže už dále nemohl utajit, co snáší. A tak šel ke svému příteli, mnichovi, který byl převorem a který jej následoval do pustiny, a vyznal se mu ze svého pokušení k odpadu.

Ten zbledl úžasem a - co by člověk sotva věřil - zraněný učedník utěšoval svého mistra, posiloval jej, aby zůstal v Řádu a stavěl se na odpor a vysvětloval mu, že by to nebylo jen těžkým hříchem, nýbrž i velkým skandálem, který se za hříchem ukrývá.

Mistr slyšel toto utěšování, ale nenacházel žádný lék, poněvadž jeho cesta nebyla cesta lidská a poněvadž jej nemohl vést žádný člověk. Když toto tedy zvážil, žádal pomocí zbožných proseb - neboť jeho vlastní přirozenost byla tak slabá - aby mu daroval tu milost, že bude při něm stát se svou pomocí. A

tak se také stalo. Pozoroval v sobě mocné působení Boží síly a celé to pokušení zmizelo. Jeho Páně mu už bylo sladkým a břemeno lehkým a jako Eliáš nasypal mouku do jedovatého hrnce, tak i on našel (jak později všechny ujišťoval) více sladkosti v „hrncích masa“ pustiny a v roztrženém rouše, než jak byl zvyklý utěšovat se v kožešinách a rybách.

Vítězství nad tím pokušením nepřipisoval sám sobě, nýbrž se s ním událo něco jiného, čím pochopil milost Boží hlouběji, a ve svém předsevzetí byl nesmírně utvrzen.

Ve stejné době těžce onemocněl. Jeho bývalý převor, o kterém jsme se zmínili už výše, o něj přitom pečoval. Když jednou bděl nad nemocným, usnul. Spícímu se zjevila žena důstojného zjevu, jež ve svých rukou něco nesla, co se mu jevilo jako kožich. Pak přišla blíž ke spícímu a řekla: „Co je? Co děláš, bratře?“ „Pečuji o nemocného“, odpověděl. Na to ona řekla: „Pokrývka, jež jej přikrývá, je těžká a tíživá. Vezmi tuto kožešinu a přikryj jí toho vyčerpaného muže“. Zdálo se mu, jak vyplnil ten rozkaz. Poté, co to učinil, obrátil se a zeptal se, co je zač. Ona mu odvětila: „Já jsem paní od Bazoches.“ Jakmile toto řekla, zmizela, a ten bratr se probрал ze spánku.

Vyprávěl tedy toto vidění tomu svatému muži a povzbuzoval příjemce poselství se vši vážností tím, že ta, kterou viděl, se nazvala paní od Bazoches. Muž Boží okamžitě poznal, že jeho pomocnicí byla Matka Boží Maria, a vzpomněl si pochopitelně na vidění, jež měl na cestě do Soissons, jak je to roze-psáno výše. A právě tak nemálo nebyl ani ten sen bezvýsledný. Ve stejnou hodinu, kdy jej bratr zdánlivě přikryl kožichem, ucítil úplné zotavení z nemoci, která jej trápila. Vstal tedy a se vzdáním díky své záchránkyni mu zůstala po celý zbytek jeho života velká sladkost ducha, čistota těla a ducha, stručně řečeno dokonalost ve všech ctnostech.

Ale poněvadž byl už zesláblý věkem a měl vetché tělo a tudíž se nemohl podílet na pracích většiny bratří, nahrazoval oběť tvrdé práce skutky pokory a duchovní práce. K obojímu podám příklad, nejprve však k té pokoře:

Bratři jednoho dne nakládali hnůj na k tomu příslušný vůz, aby jej dopravili na pole. Jeden z nich však stál nečinně stranou, zatímco ostatní pracovali, protože se zdráhal se snížit k tak špinavé práci. Muž Boží poznal tuto nadutost a přistoupil, aby svými vlastníma rukama - aniž by použil náradí jako ti druzí - nakládal hnůj na vůz. Tak dal ponaučení tomu muži pokorou, kterou ten muž neměl, a ostatním ukázal ještě opravdovější pokoru.

Na druhé straně zanechal muž Boží svědectví své mimořádnosti a své horlivosti, kterou nelze přejít. Uvádím jen ta, které jsem viděl a četl. Životopis sv. Bernarda je dílem, které začal psát, ale nemohl dokončit. Přesto dokončil první knihu, která není vůbec malého rozsahu.

Proti učiteli Abelardovi, který zveřejnil některé díla nesouhlasící zcela s vírou, vydal knihu elegantního stylu, katolické víry a působivé argumentace.

Napsal však ještě dvě knihy, z nichž jednu nazval Aenigma fidei a druhou Speculum fidei. V nich ukazuje stručně a jasně, co je třeba věřit. Tak sestavil také mravní výklad Písňe písní, dílo, o němž se zmínil v životopise sv. Bernarda.

Existuje ještě jiná kniha o přirozenosti a důstojnosti lásky, kterou můžeme nazvat podle jejího obsahu Antinaso (Antiovid). V ní dává poučení pravému filosofu, jakými prostředky a jakými stupni může a má postupovat vpřed k lásce Boží.

Také kartuziánům, kteří žili v Mont-Dieu, adresoval jednu malou knihu. Hovoří zde sice zvláště k nim, ale je to příhodné pro všechny, kdo se chtějí zdokonalovat v řeholním stavu.

O přirozenosti, to jest o přirozenosti těla a duše, sestavil rekapitulaci, poněvadž obzvláštním ovocem učení je poznání sebe sama podle slov: „Slovo sestoupilo z nebe gnotis elites (pozněj sám sebe)!“, a to k tomu, aby vyučil prostého čtenáře v začátečním poznání sebe sama.

Existuje ještě jedna kniha od něj, jejíž název zní O kontemplaci Boha, v níž hovoří nepochybně k povzbuzení jejího čtenáře o své vlastní kontemplaci následujícími slovy: „A někdy, Pane, když otevřu z hladu ústa k Tobě s takřka zavřenými očima, dáš mně něco do úst mého srdce, ale mně nepřísluší vědět, co je to. Pocítím takové zalíbení, tak sladké a tak utěšující, že kdyby se dovršilo, nic dalšího už bych nehledal.“

Napsal též jedno ne bezvýznamné pojednání, jež má název Rozjímavá modlitba, v němž nepojednává pouze jedno téma, nýbrž vícero, a v němž hovoří o různých záležitostech k Bohu, zpytuje své svědomí různými způsoby. V tomto díle to není láska tohoto muže k Bohu, co obzvláště zde vyznačuje, nýbrž jeho žhnoucí zápal. Jak se mně to skutečně jeví, pokročí každý, kdo to bude zbožně a pozorně číst - ať už by byl sebevíce svatý a znalý věcí. Pokročí v bázni Boží, v hlubším sebepoznání a v pokorném hodnocení sebe sama. Nepochybují, že tento muž Boží napsal, ještě další menší díla, ale mimo těchto zde uvedených jsem nemohl žádné další najít.

Zatímco muž Boží cvičil v této a v podobných věcech své tělo a svou duši, přiblížil se čas, kdy se ořezávají stromy, to znamená čas Paschy, Přejítí, v němž měl přejít z tohoto světa k Otci. Nuže tedy po námáhách mnohých záslužných skutků a po zásluhách mnohých utrpení onemocněl a jak se jeho tělo blížilo ke svému konci, přiblížil se na druhé straně jeho duch k dovršení.

Při tom byl u něho jeden spolubratr, jeho obzvláštní přítel a obzvláště výborný řeholník. Tento spolubratr, který byl naplněn vroucí vírou a který důvěřoval svatosti tohoto muže, jej prosil s jistou svatou opovázlivostí, aby se mu po své přechodu zjevil a aby se snažil navštívit svého přítele. Tento muž velké lásky byl pak naplněn ještě větší láskou a pokýval souhlasně na tuto prosbu, s čímž svého přítele zanechal v této naději, když vydechl svou vzácnou duši.

Ten spolubratr, který jej prosil, aby se mu zjevil a který ten cenný slib nezapomněl, očekával tudíž jeho jisté vyslyšení, a to ne bez modlitby. Avšak jeho přání se mu nevyplnilo hned, nýbrž musel čekat a být zkoušen po celý jeden rok. Poté, co tento rok uběhl, onemocněl a hle, jednoho dne, když ležel bdící na své posteli, zjevil se mu opat Vilém ve viditelné podobě spolu se dvěma společníky, které tento mnich neznal. Jeden byl po jeho pravici a druhý po levici. Jakmile na něj užaslý mnich pohlédl, nabyl důvěry z jeho lásky a ze svého dobrého svědomí a odvážil se říci: „Co je, Pane? Jak se Vám vede?“ K tomu onen řekl: „Mně se bude vést dobře.“ Na to mnich pověděl: „A co pravíte o mně?“ Světec odvětil: „Jsi bdělý.“ Na to řekl mnich: „Pane, povězte mně, kdy zemřu a zda se uzdravím z této nemoci!“ K tomu ten blažený muž nic neřekl, ale pohlédl na toho, který stál po jeho pravici, jako když někdo váhá s odpovědí nebo jako když někdo druhému pokyne, aby odpověděl místo něj. Na to onen odpověděl něco jako: „Teď by to ještě neměl vědět.“ Jakmile toto řekl, zmizel opat Vilém i ti muži, kteří jej doprovázeli.

Naproti tomu ten mnich, který byl svědkem tohoto Božího vidění, uchoval všechna tato slova ve svém srdci a přemítal o tom, co tato odpověď znamená. Byl přesvědčen, že ne bezdůvodně bylo výslovně řečeno: „Mně se bude vést dobře“ a „Teď by to ještě neměl vědět.“ Spíše učinil závěr z formy té odpovědi, že ten blažený muž ještě zcela neobdržel to, co si toužebně přál, ale jednoho dne to obdrží, a že on sám se ještě před svou smrtí dozví, kdy zemře. Zda mu toto bylo dopřáno, to nevíme.

To je ale jisté, že se z té nemoci opět uzdravil a po mnoho let vytrval ve svatém a těžkém způsobu života, a že se bohatý na dny a neméně bohatý na ctnosti rozloučil s tímto životem.

Jsem si úplně jist, že Vilém, ten úctyhodný muž, vykonal mnohem více, co by stálo za to to zapsat, avšak když mně byly vyprávěny tyto věci, které jsem zde uvedl, neměl jsem v úmyslu je zapsat a nenamáhal jsem se pátrat dále. Nyní, kdy jsem se rozhodl vzít pero do ruky už nebyla příležitost ani možnost vyhledat více. Proto tedy jsem přesvědčen, že mnohé, co by bylo hodno vynést na světlo, zůstane skryto, pokud snad někdo jiný nesestaví popis téhož života - kéž by se tak stalo! Avšak poněvadž jsem o tom dodnes nic neslyšel, myslel jsem, že je třeba toto málo písemně zachytit, aby se to zamlklostí neroztratilo. Přesto nás může toto málo povznést - a snad vůbec ne zanedbatelně -, jestliže připomeneme odhlédnuvše od ostatních dvě věci: že tento muž, třebaže už byl poznamenán věkem a dokonale ve ctnostech, přestoupil do náročnějšího řádu kvůli lásce k větší čistotě a kvůli větší jistotě spásy, a že se přesto zdá, že ani hned po smrti ani za rok po smrti nedosáhl toho, kvůli čemu snášel tak mnohá a tak zdlouhavá soužení.

O co více se pak musíme my, křehcí a k hříchu náchylní lidé, vyhýbat příležitostí hřešit, o co více se musíme bát přísnosti Božího soudu. I když je třeba tohoto neustále bát, nesmí člověk pochybovat o Božím milosrdenství. Chceme se modlit, abychom se stali hodnými obdržet jej od Toho, který nás

svou vlastní smrtí vykoupil, od Ježíše Krista, našeho Pána, jemuž buď spolu s Otcem i svatým Duchem sláva a čest na věky věků. Amen.